

Beslutningsforslag nr. B 88. Fremsat den 14. marts 2006 af Majbrit Berlau (EL), Jørgen Arbo-Bæhr (EL), Line Barfod (EL) og Frank Aaen (EL)

Forslag til folketingsbeslutning om vederlagsfri tandpleje og tandbehandling

Folketinget pålægger regeringen inden udgangen af 2006:

- 1) at fremsætte lovforslag, der sikrer ældre, der er fyldt 65 år, førtidspensionister, efterlønsmodtagere og kontanthjælpsmodtagere ret til to årlige vederlagsfrie tandeftersyn samt vederlagsfri tandpleje og tandbehandling,
- 2) at fremsætte lovforslag, der sikrer alle borgere vederlagsfri paradentosebehandling, herunder vederlagsfri behandling til forebyggelse af paradentose,
- 3) at fremlægge en model for, hvordan alle borgere kan sikres ret til vederlagsfrit forebyggende tandeftersyn samt vederlagsfri tandpleje og tandbehandling over en 5-årig henholdsvis 10-årig periode.

Bemærkninger til forslaget

Beslutningsforslaget består af tre forslag:

1. Regeringen skal pålægges at fremsætte lovforslag, der sikrer ældre, der er fyldt 65 år, førtidspensionister, efterlønsmodtagere og kontanthjælpsmodtagere ret til to årlige vederlagsfrie tandeftersyn samt vederlagsfri tandpleje og tandbehandling.
2. Regeringen skal pålægges at fremsætte lovforslag, der sikrer alle borgere vederlagsfri paradentosebehandling, herunder vederlagsfri behandling til forebyggelse af paradentose.
3. Regeringen skal pålægges at fremlægge en model for, hvordan alle borgere kan sikres ret til vederlagsfrit forebyggende tandeftersyn samt vederlagsfri tandpleje og tandbehandling over en 5-årig henholdsvis 10-årig periode.

Alle tre initiativer skal iværksættes inden udgangen af 2006.

Enhedslistens mere langsigtede målsætning er, at alle borgere sikres ret til vederlagsfri forebyggende tandpleje og vederlagsfri tandbehandling, jf. beslutningsforslagets punkt 3.

Enhedslisten er imidlertid af den opfattelse, at der er områder, hvor det er påkrævet med indførelse af vederlagsfri tandbehandling m.v. meget hurtigt, jf. beslutningsforslagets punkt 1 og 2.

Nedenfor gennemgås de tre foreslåede initiativer og baggrunden herfor.

Bemærkninger til forslagens enkelte bestemmelser

Ad 1: vederlagsfri tandpleje og tandbehandling til visse befolkningsgrupper

Enhedslisten har som mål at etablere gratis tandpleje og gratis tandbehandling til alle borgere i Danmark. Enhedslisten finder det paradoksalt, at sygdom i munden anses som et privat problem, medens sygdom på f.eks. læberne anses som et samfundsproblem. Hvorfor skal man betale for at kunne tygge sin mad, for at være fri for tandsmerter og for at være fri for psykiske

gener på grund af grimme tænder, når det er gratis at få sat et brækket ben sammen?

Ifølge Enhedslisten burde alle borgere have ret til vederlagsfri behandling af deres tandsæt, ganske som alle borgere har ret til vederlagsfri behandling, når det drejer sig om legemsdele uden for mundhulen.

Enhedslisten finder ikke, at der er nogen sundhedsmæssig, social eller samfundsøkonomisk begrundelse for at bevare den forskelsbehandling, der ligger i, at tandpleje og mundhulesygdomme anses for et privat anliggende for voksne – tværtimod.

Enhedslisten lægger megen vægt på den forebyggende og sundhedsfremmende indsats, og en forebyggende og vederlagsfri tandpleje er vigtig og effektiv med hensyn til at forbedre den samlede tandsundhed. Dertil kommer, at en forebyggende indsats ikke blot vil være til gavn og glæde for den enkelte borger, men også for samfundet som helhed.

Erfaringerne fra de områder, hvor der er eller har været vederlagsfri tandpleje viser også, hvor markant en forskel en sådan forebyggende og sundhedsfremmende indsats gør.

Enhedslisten skal navnlig fremhæve den kommunale tandpleje for børn og unge, hvor tandsundheden er forbedret væsentligt som følge af den systematiske forebyggende og sundhedsfremmende indsats, jf. bl.a. artiklen »Forebyggelses- og sundhedsarbejdet i den kommunale tandpleje i Danmark« af Poul Erik Petersen og Ana Maria Torres, Tandlægernes Nye Tidsskrift, 1995, nr. 3, side 76-84.

Også forsøgsordningerne med kommunal tandpleje for pensionister og kontanthjælpsmodtagere i Balle-rup Kommune og Herlev Kommune er værd at fremhæve, når man taler om betydningen af vederlagsfri forebyggende tandpleje og tandbehandling. Disse forsøgsordninger har vist, at store grupper af kontanthjælpsmodtagere og pensionister alene af økonomiske grunde har haft et efterslæb i tandpleje i forhold til andre samfundsgrupper, og at mange på den baggrund har været udsat for »radikal« tandbehandling i form af tandudtrækninger, jf. bl.a. artiklen »Effektvaluering

af forsøgsordning med kommunal tandpleje for pensionister og kontanthjælpsmodtagere« af Poul Erik Petersen og Per Antoft, Tandlægernes Nye Tidsskrift, 2000, nr. 6, side 4-12.

Erfaringerne fra de to forsøgsordninger har endvidere vist, at der er behov for en umiddelbar hjælp til og indsats for de befolkningsgrupper, der er omfattet af beslutningsforslagets punkt 1, navnlig når man som Enhedslisten er af den opfattelse, at det er en ret for alle borgere at kunne bevare eget tandsæt.

Beslutningsforslagets punkt 1 indebærer, at de omhandlede befolkningsgrupper skal tilbydes to årlige vederlagsfrie tandeftersyn og vederlagsfri tandpleje og tandbehandling, der er nødvendig af hensyn til tandsundheden.

Evalueringen af Herlevforsøget viste bl.a., at forsøget havde været med til at bedre situationen for begge målgrupper. Bl.a. var der øget deltagelse i tandpleje, og mundsundheden var forbedret målt ved færre ubehandlede huller, færre tandkødssygdomme og en bedre protesestatus. Også egen omsorg for tand- og mundsundheden var blevet forbedret. Begge målgrupper havde bl.a. fået større tiltro til, at tænder kan bevares, ligesom der var en positiv udvikling i erkendelsen af symptomer på tandkødssygdomme og viden om personlig tandpleje. Der henvises til rapporten »Effektevaluering af forsøgsordning med kommunal tandpleje for pensionister og kontanthjælpsmodtagere i Herlev Kommune«, Tandlægeskolen, Poul Erik Petersen, 1999.

Lignende resultater viste evalueringen af Ballerupforsøget, jf. artiklen »Tandpleje og tandstatus hos ældre i Ballerup« af Poul Erik Petersen og Bjarne Nørtoft, Tandlægernes Nye Tidsskrift, 1999, nr. 12.

Ad 2: vederlagsfri paradentosebehandling, herunder vederlagsfri behandling til forebyggelse af paradentose.

Paradentose plager hver fjerde dansker og er dermed at anse for en folkesygdom. På den baggrund bør

paradentose helt på linje med andre folkesygdomme betragtes og behandles som et samfundsanliggende. Det betyder, at alle borgere skal have ret til vederlagsfri behandling til forebyggelse af paradentose og vederlagsfri egentlig paradentosebehandling som bl.a. kirurgiske indgreb. Under det vederlagsfrie forebyggende arbejde henhører også løbende behandling af tandsten og bakteriebelægninger.

Ad 3: regeringens fremlæggelse af to modeller for, hvordan alle borgere kan sikres vederlagsfri forebyggende tandpleje og vederlagsfri tandbehandling.

Siden den obligatoriske skoletandplejes indførelse i 1972 er tandsundheden i Danmark blevet forbedret. Forsøgsordningerne med kommunal tandpleje for pensionister og kontanthjælpsmodtagere i Ballerup og Herlev peger i samme retning.

Enhedslisten foreslår derfor, at regeringen formulerer et udspil, som tilkendegiver, hvordan man over en 5-årig henholdsvis 10-årig periode sikrer vederlagsfri forebyggende tandpleje og vederlagsfri tandbehandling til alle borgere med udgangspunkt i de indhøstede erfaringer fra Herlev og Ballerup.

De nye storkommuner får efter kommunalreformen til opgave at varetage den forebyggende sundhedspleje. Herunder hører tandpleje som et oplagt emne. I tilknytning til de kommende kommunale sundhedscentre kan der med udgangspunkt i skoletandplejen udvikles en forebyggende offentlig tandplejeindsats, der år for år inddrager stadig flere årgange af befolkningen under denne tjeneste.

En blandt flere metoder til igangsættelse af en sådan plan for samfundets overtagelse af tandlægerregningen kan bl.a. ske gennem kommunale forsøg på linje med forsøgsordningerne i Ballerup og Herlev, men vel at mærke ved at inddrage hele befolkninger heri.

Såvel forsøgsvirksomheden som selve planens iværksættelse forudsætter statsfinansiering.

Skriftlig fremsættelse

Majbrit Berlau (EL):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om vederlagsfri tandpleje og tandbehandling.

(Beslutningsforslag nr. B 88).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.